

آیین نامه احراز استعدادهاي برتر و نخبگي
مصوب پانصد و هشتاد و نهمين جلسه مورخ ۱۳۸۵/۰۶/۱۴ شوراي عالي انقلاب فرهنگي
تاريخ ابلاغ: ۱۳۸۵/۰۷/۰۵ شماره ابلاغ: ۲۸۹۴/دش

مقدمه :

به منظور تحقق بخشیدن به تأکید مقام معظم رهبري در « استفاده صحيح و مناسب از ظرفيت هاي علمي نخبگان در راستاي توسعه همه جانبه کشور» و در اجراي ماده ۴ اساسنامه بنياد ملي نخبگان درباره «تعريف نخبه و احراز استعدادهاي برتر و نخبگي افراد» آیین نامه احراز استعدادهاي برتر و نخبگي تصويب مي شود . در این آیین نامه «بنياد ملي نخبگان کشور» به اختصار «بنياد» و دو وزارتخانه «علوم، تحقيقات و فناوري» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکي» به اختصار «وزارتين علوم و بهداشت» ناميده مي شود .

ماده ۱- هدف

منطقي کردن و تعريف شاخص هاي علمي، استانداردسازي معيارها و فرايندهاي شناسايي و معرفي نخبگان و استعدادهاي برتر هر بخش .

ماده ۲- تعريف نخبه و استعداد برتر

1- ۲- «نخبه» به استناد ماده ۴ اساسنامه بنياد به فرد برجسته و کارآمدي اطلاق مي شود که اثرگذاري وي در توليد و گسترش علم و هنر و فناوري و فرهنگ سازي و مديريت کشور محسوس باشد و هوش، خلاقيت، کارآفريني و نبوغ فکري وي در راستاي توليد و گسترش دانش و نوآوري موجب سرعت بخشیدن به رشد و توسعه علمي و اعتلاي جامعه انساني کشور گردد .

« 2-2- استعداد برتر» به فردي اطلاق مي شود که به صورت بالقوه نخبه بوده ولي هنوز زمينه هاي لازم براي شناسايي کامل و يا بروز استعدادهاي ويژه او فراهم نشده است .

تبصره ۱ : تعريف فوق شامل استعدادهاي برتر و نخبگان بخشهاي مختلف از قبيل علمي و فناوري، آموزشي، فرهنگي، اجتماعي، هنري و مديريتي مي باشد .

تبصره ۲ : تعريف و شرايط احراز نخبگي و نحوه حمايت از نوايح توسط بنياد پيشنهاد و پس از تصويب هيئت امناء به تصويب شوراي عالي انقلاب فرهنگي مي رسد .

تبصره ۳ : استعداد برتر و نخبگي يك فرايند پويا است و مي بايست تداوم شرايط در دوره هاي زماني مشخص در احراز نخبگي معيار قرار گيرد .

ماده ۳ - فرايند احراز استعداد برتر و نخبگي در حوزه هاي مختلف

1-3- در تعيين و احراز شرايط نخبگي، فرايندهاي تعريف و تجربه شده توسط نهادهاي برگزيننده نخبگان هر بخش پذيرفته شده و با جهت گيري علمي و عقلايي سياست هاي موجود هماهنگ و معيارهاي وضع شده عنداللزوم تقويت و يا اصلاح مي گردد.

2- 3- آیین نامه هاي موجود براي تعيين بهترينها در بخش هاي مختلف با رويکرد تقويتي مورد اصلاح و تصويب بنياد قرار خواهد گرفت .

ماده ۴ - شرايط احراز استعدادهاي برتر و نخبگي افرادي که داراي يکي از ويژگي هاي زير باشند، استعداد برتر يا نخبه شناخته مي شوند .

1- ۴- برگزيدگان المپيادهاي علمي معتبر داخلي و جهاني

الف) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر جهاني و بين المللي دانش آموزي با تأييد وزارت آموزش و پرورش به عنوان نخبه

ب) راه يافتگان مرحله نهايي المپيادهاي معتبر جهاني بين المللي دانش آموزي با تأييد وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

ج) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر بين المللي دانشجويي با تأييد وزارتين علوم و بهداشت به عنوان نخبه

د) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر علمي دانشجويي کشور با معرفي وزارتين علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

هـ) نفرات اول تا سوم المپيادهاي معتبر علمي دانش آموزي کشور با معرفي وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر

2- ۴- برگزيدگان از ميان آزمونهاي سراسري

الف) برگزيدگان از ميان رتبه هاي برتر آزمون هاي سراسري مقطع کارشناسي از ميان ۱۰۰ نفر اول براي رشته هاي رياضي و فيزيک، ۵۰ نفر اول براي رشته هاي علوم تجربي، ۵۰ نفر اول براي رشته هاي علوم انساني و ۲۰ نفر اول براي رشته هاي هنر به عنوان استعداد برتر

3- ۴- مخترعان و مکتشفان

الف) برگزيدگان مسابقات و جشنواره هاي علمي معتبر داخلي و خارجي از قبيل جشنواره بين المللي خوارزمي، جشنواره جوان خوارزمي و جشنواره علوم پزشکي رازي با معرفي وزارتين علوم و بهداشت و تأييد بنياد به عنوان استعداد برتر

ب) برگزيدگان از ميان مخترعان و مکتشفان ايراني که اختراع و اکتشاف آنان در مراجع ذيلصاح داخلي و يا خارجي به ثبت رسيده باشد به عنوان استعداد برتر (بنياد تعيين کننده مراجع ذيلصاح است .)

تبصره : جشنواره ها و مسابقات علمي با تأييد وزارتين علوم و بهداشت و در موارد خاص با تأييد بنياد معتبر شناخته مي شود .

4- ۴- دانش آموختگان

برگزیدگان از میان نفرات اول دانش آموخته رشته‌های دانشگاهی (کارشناسی و بالاتر) داخل کشور و حوزه‌های علمیه (سطح يك و بالاتر) با معرفي «وزارتین علوم و بهداشت» و «مدیریت حوزه علمیه قم و خراسان» به عنوان استعداد برتر

5- ۵. برترین‌های مسابقات علوم قرآنی
برگزیدگان نفرات اول تا سوم مسابقات معتبر قرآنی داخلی و بین‌المللی با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان استعداد برتر
تبصره: تشخیص اعتبار مسابقه با بنیاد است .

6- ۵. شخصیت‌های برجسته علمی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور
الف) برگزیدگان از میان محققان ایرانی که بر اساس معیارهای مؤسسات معتبر اطلاعات علمی بین‌المللی و داخلی به لحاظ تعداد ارجاعات به مقالات آنها و یا سایر شاخص‌های مرتبط به عنوان پژوهشگران و دانشمندان ملی و بین‌المللی قرار گرفته‌اند، با معرفي وزارتین علوم و بهداشت به عنوان نخبه
ب) برگزیدگان از میان افرادی که برای حل مشکلات ملی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور راهکارهای مناسبی ارائه کرده‌اند و این راهکارها تجربه شده و نتایج حاصل از آن به تأیید مراجع ذیربط رسیده باشد، با انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر
ج) برگزیدگان از میان افرادی که در هر يك از رشته‌ها و گروه‌های علمی اعم از علوم انسانی و معارف اسلامی، علوم پایه، فنی مهندسی، پزشکی، کشاورزی و هنر، نظریه یا تئوری جدید ارائه کرده و از سوی مراجع معتبر ملی و بین‌المللی مربوطه، تأثیرگذار شناخته شده باشد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)
د) برگزیدگان از میان مؤلفان و مترجمان کتب، نویسندگان مقالات، واعظان و شاعران که آثار فاخر ایشان دارای نقش مهم و تأثیر ویژه در توسعه مرزهای دانش و فناوری یا تربیتی و اخلاقی در حوزه مربوط بوده است، به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است

7- ۵. آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده ادبی و هنری برگزیدگان از میان آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده هنری در حوزه‌های موسیقی، نقاشی، هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی، معماری و غیره با معرفي مراجع معتبر و انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

8- ۵. اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات پژوهشی و فناوری
الف) برگزیدگان از میان اعضای هیأت علمی که در مراتب دانشگاهی کار ممتاز و شاخصی را انجام داده‌اند به عنوان استعداد برتر
ب) برگزیدگان از میان اساتید نمونه و ممتاز در سطح کشور براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر
ج) برگزیدگان از میان پژوهشگران نمونه کشوری براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر
9- ۵. مدرسین و محققین علوم حوزوی
الف) برگزیدگان از میان مدرسین حوزه‌های علمیه کشور که تدریس می‌نمایند، براساس ضوابط شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر
ب) برگزیدگان از میان محققین برتر حوزوی با معرفي شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر
تبصره ۱: در مواردی که برای «برگزیدگان» مرجع ذکر نشده است، مرجع گزینش بنیاد است .
تبصره ۲: بنیاد می تواند از میان برگزیدگان به عنوان «استعدادهای برتر» افرادی را به عنوان «نخبه» معرفي نماید

ماده ۵:

پیشنهاد استعداد برتر و نخبگی می‌تواند هم از سوی افراد واجد شرایط و هم از سوی نخبگان و استعدادهای برتر شناخته شده و هم از سوی نهادها و سازمانها به بنیاد صورت گیرد .

ماده ۶:

نحوه حمایت از استعدادهای برتر و نخبگان و سایر موارد براساس آیین نامه‌ها و ضوابطی خواهد بود که مطابق بند ۱۱ ماده ۹ اساسنامه بنیاد توسط هیأت امناء بنیاد ملی نخبگان پیشنهاد و به تصویب می‌رسد .

ماده ۷:

موارد خاص و همچنین موارد پیش بینی نشده یا دارای ابهام در شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی و مراجع تأیید کننده بنا به تصویب هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد بود .

ماده ۸:

این آیین نامه در ۸ ماده و ۷ تبصره در جلسه ۵۸۹ مورخ ۱۴/۶/۸۵ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و هرگونه تغییر در مفاد آن منوط به پیشنهاد هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان کشور و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود